

Editorial

Pierwszy numer Farmakoterapii w Psychiatrii i Neurologii z roku 2009 otwiera artykuł specjalny (autorzy: Agnieszka Permoda-Osip i Janusz Rybakowski) poświęcony mechanizmom farmakologicznym psychotropowego działania jonów litu. W 1949 roku w Medical Journal of Australia ukazała się praca psychiatry Johna Cade'a z Melbourne, w której opisał on niezwykle terapeutyczny efekt litu u 10 chorych w stanie maniakalnym. Praca ta uważana jest jako prekursorska dla współczesnej psychofarmakologii. 60 lat później lit pozostaje jednym z najważniejszych leków psychotropowych, a ostatnio jego popularność istotnie się zwiększyła dzięki m.in. odkryciu własności neuroprotektoryjnych i przeciwsamobójczych. W artykule przedstawiono, w kontekście efektu normotymicznego, najważniejszej własności litu, dane dotyczące działania litu na transport przez błony komórkowe, na czynność neuroprzekazników mózgowych, na układy „drugich” przekazników komórkowych, na procesy neuroplastyczności oraz na układ odpornościowy. Zaprezentowano również wyniki prac farmakogenetycznych, wykonanych przez ośrodek poznański, wskazujące na związek profilaktycznego efektu litu z polimorfizmem różnych genów.

W niniejszym numerze zamieszczone są również dwie prace eksperymentalne poświęcone leczeniu chorób afektywnych, pochodzące z Kliniki Psychiatrii Dorosłych Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu. W pierwszej z nich (autorzy: Janusz Rybakowski, Maryla Tuszewska i Maria Chłopocka-Woźniak) dokonano porównania skuteczności potencjalizacji leków przeciwdepresyjnych za pomocą leku normotymicznego I generacji – jonu litu oraz leku normotymicznego II generacji – lamotriginy w depresji lekoopornej. Wyniki badań wskazują na podobny efekt litu i lamotriginy, natomiast na większą skuteczność terapeutyczną, jeżeli któryś z tych leków jest dodany do wenlafaksyny niż do paroksetyny.

W drugiej pracy (autorzy: Jakub Filuś i Janusz Rybakowski) dokonano oceny stężenia czynnika neurotrofowego pochodzenia mózgowego (BDNF) w surowicy jako markera nasilenia depresji oraz poprawy klinicznej po zastosowaniu leków przeciwdepresyjnych. Uzyskane wyniki potwierdzają dane z piśmiennictwa wskazujące na ujemną korelację między stężeniem BDNF a nasileniem depresji, jak również na wzrost stężenia tej substancji w następstwie skutecznej kuracji przeciwdepresyjnej.

Praca pogładowa Dominika Strzeleckiego z Kliniki Zaburzeń Afektywnych i Psychotycznych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi poświęcona jest zastosowaniu substancji z grupy ampakin w leczeniu schizofrenii. Nazwa „ampakiny” pochodzi od ich działania na receptor AMPA układu glutaminergicznego, a korzystne działanie preparatu CX516 na objawy deficytowe i upośledzenie poznawcze w schizofrenii wykazano już w szeregu badań. Jest to kolejna praca tego autora, jaka ukazała się na łamach naszego pisma, w której przedstawia on przesłanki świadczące o możliwości zastosowania glutaminergicznej koncepcji schizofrenii dla celów terapeutycznych.

Kolejna praca pogładowa pióra prof. Małgorzaty Rzewuskiej z Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie dotyczy specyfiki leczenia zaburzeń psychicznych o charakterze manii, psychozy i zaburzeń zachowania u osób w starszym wieku. Obecnie dostępne leki wykazują znaczną skuteczność, należy jednak przy ich stosowaniu brać pod uwagę możliwość zwiększenia ryzyka ogólnej umieralności, wystąpienia udaru mózgu czy trombotopenii.

Zeszyt zamyka doniesienie z Zakładu Neurochemii Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie (autorzy: Małgorzata Lehner, Adam Hamed i Adam Płaźnik) dotyczące melatoniny o powolnym uwalnianiu. Może być ono potraktowane jako nawiązujące do artykułu na temat melatoninowej koncepcji depresji, jaki ukazał się

w 3 numerze „Farmakoterapii w Psychiatrii i Neurologii” z ubiegłego roku. Autorzy przytaczają możliwości różnorodnego zastosowania tej formy melatoniny, aczkolwiek wiele wskazań winno jeszcze zostać potwierdzone za pomocą kontrolowanych badań klinicznych.

W obecnym numerze „Farmakoterapii w Psychiatrii i Neurologii” znajduje się również przypomnienie o 9-Światowym Zjeździe Psychiatrii Biologicznej, który odbędzie się w Paryżu w dniach 28 czerwca–2 lipca 2009 roku i gdzie niewątpliwie nasz kraj będzie miał odpowiednią reprezentację. Druga informacja zjazdowa dotyczy wspólnej konferencji First International Congress on Neurobiology and Clinical Psychopharmacology (1st ICNCP) oraz European Psychiatric Association Conference on Treatment Guidance (EPACTG), która odbędzie się w Salonikach w dniach 19-22 listopada 2009. Zachęcam do udziału w tym wydarzeniu, o którym szczegółowe informacje znajdują się na stronie internetowej www.psychiatry.gr

Życzę przyjemnej lektury kolejnego numeru naszego pisma i zachęcam polskich psychiatrów i neurologów do nadsyłania artykułów eksperymentalnych, poglądowych i kazuistycznych, dotyczących terapii farmakologicznej w ich dziedzinach.

Prof. dr hab. med. Janusz Rybakowski